

Dilan Yeşilgöz heeft het zich moeilijk gemaakt door minister van Defensie te worden. Maar voorlopig blijft ze VVD-leider.

Posted on 4 april 2026 by Pieter de Jonge

In 2023 werd Dilan Yeşilgöz partijleider van de VVD. Leden waren verdeeld over haar bereidheid om samen te werken met de PVV, iets wat haar voorganger Mark Rutte (2006-2023) vanaf 2012 categorisch uitsloot. Zomer 2025 ontstond ook twijfel over haar persoonlijke geschiktheid, nadat ze op sociale media zanger Douwe Bob betichtte van Jodenhaat. Ook haar weigering te regeren met GroenLinks-PvdA kreeg gemengde reacties.

Als de VVD in oktober zwaar had verloren bij de landelijke verkiezingen dan was zij geen partijleider meer geweest. Het verlies bleef beperkt tot twee Kamerzetels. Aangezien niemand met de PVV wilde regeren, werd de VVD met 18 zetels onmisbaar als tweede regeringspartij. Commentatoren beschouwen de VVD als 'winnaar' van de formatie. Is zij nu de onbetwiste VVD-leider?

Progressieve en conservatieve VVD'ers

Iedere politieke partij heeft intern verschillende stromingen. Vanaf de oprichting hebben sommige VVD'ers een voorkeur voor het politieke midden en samenwerking met de PvdA en later ook D66. Andere VVD'ers zien zichzelf eerder als rechts en regeren bij voorkeur met CDA en andere rechtse partijen. De eerste vleugel zou je 'links', 'progressief' of 'sociaal-liberaal' kunnen noemen, de tweede 'rechts', 'conservatief' of 'klassiek-liberaal'. Al zijn er ook VVD'ers die zich niet in een van de twee vleugels herkennen, het 'midden'.

Alle VVD'ers zijn voor een kleine overheid, vrije markt en zelfredzaamheid van het individu. Wel kun je bij een activiteit van milieunetwerk Liberaal Groen leden tegenkomen die raakvlakken hebben met D66 of misschien zelfs met GroenLinks. Partijgenoten die zich herkennen in Frits Bolkestein vind je bij het migratie- en integratienetwerk.

VVD-kiezers zijn misschien eensgezinder dan VVD-leden. Partijleiders met een rechts-conservatieve uitstraling, zoals Pieter Oud (1948-1963), Hans Wiegel (1971-1982) en Bolkestein (1990-1998) wonnen meer verkiezingen dan de sociaal-liberalen Joris Voorhoeve (1986-1989) en Hans Dijkstal (1998-2002). Rutte komt voort uit de D66-vleugel, maar voerde vanaf 2010 consequent rechtse verkiezingscampagnes.

Vanaf het parlementaire jaar 2021-2022 begonnen vooral rechtse partijleden zich af te vragen wat meer dan tien jaar premierschap van Rutte opgeleverd had. Welke partijstandpunten waren daadwerkelijk omgezet in beleid? In 2022 werd een nieuwe subgroep, *Klassiek Liberaal*, daarvan de spreekbuis. Vermindering van de asielinstroom werd een speerpunt en was voor Rutte in 2023 aanleiding om uit zijn eigen regering te stappen.

Yeşilgöz' besluit om samenwerking met de PVV niet langer uit te sluiten kwam deels voort uit de overweging dat het onwaarschijnlijk was dat over asiel overeenstemming bereikt kon worden met partijen als D66 en GroenLinks-PvdA. Dit besluit viel goed bij de rechtervleugel. In de linkervleugel en in het midden bestond bezwaar tegen het ondemocratische gehalte (geen interne democratie, Geert Wilders enig lid) van de PVV. Die critici verenigden zich in 2024 in De Nieuwe VVD.

Verschil van mening

Liberalen prijzen zichzelf om hun vermogen om met elkaar van mening te verschillen en elkaar toch te blijven respecteren. Het maakt wel verschil hóe kritiek wordt geuit. Net als bij een huwelijk houd je de vuile was liever binnen. Als je toch naar de media stapt, dan pas nadat je het intern hebt aangekaart.

Frans Weisglas en Ed Nijpels waren ongelukkig met de PVV-samenwerking. Weisglas sprak zich uit op de Algemene Vergadering bij partijcongressen, Nijpels via de media. Na verloop van tijd maakte partijvoorzitter Eric Wetzels (2022-2025) standaard de grap dat de vergadering op tijd afgelopen moest zijn, 'anders komt Ed te laat bij de talkshow'.

Om die reden sneed Klaas Dijkhoff zich in de vingers door in 2025 medeoprichter en uithangbord te zijn van *Voor Ons Nederland*, een denktank die met een beroep op de 'milde meerderheid' pleitte voor samenwerking van 'democratische' partijen. Vooral de VVD-rechtervleugel beschouwde die als een poging om van buitenaf de partij te beïnvloeden, door in campagnetijd te pleiten voor een andere koers dan die van de zittende partijleider.

Radicale partijen

Wie denkt dat Yeşilgöz het verbruid heeft bij vooruitstrevende partijgenoten, vergist zich. Hun kritiek betrof niet haar als persoon, maar haar inhoudelijke keuze om met de PVV samen te werken. En het verbaasde sommigen dat zij in campagnetijd ook GL-PvdA uitsloot, op dat moment de democratische partij met de meeste leden. Daarmee práát je toch eerst, dan blijkt vanzelf wel of de standpunten te veel verschillen.

Yeşilgöz erkende afgelopen zomer dat regeren met de PVV een vergissing was. Op hun beurt erkennen progressieve VVD'ers dat veel partijgenoten het graag met de PVV wilden proberen. Nu ook veel rechtse VVD'ers dat niet voor herhaling vatbaar vinden, is de kous af.

Inmiddels zijn ook de gemeenteraadsverkiezingen achter de rug. De afdeling Amsterdam vormt van oudsher een links-liberaal eiland binnen de VVD. Toch ontging het ook deze 'paarse' VVD'ers niet dat de Amsterdamse GroenLinks-

lijsttrekker Zita Pels radicale standpunten innam.

Ook op het centrum gerichte VVD'ers vinden dat binnen de fusiepartij de PvdA verdwijnt, GroenLinks domineert en ook radicaler wordt. PVV en Forum voor Democratie ('ondemocratisch') moeten principieel uitgesloten worden, met andere partijen praat je eerst. Maar zij erkennen dat samenwerking met de centrumlinkse PvdA gemakkelijker was geweest dan met de huidige tendens binnen de fusiepartij.

Met de PVV wordt niet opnieuw samengewerkt, GroenLinks-PvdA riskeert zichzelf buiten te sluiten. Er is voor VVD'ers minder om over van mening te verschillen.

Asielwetgeving

Op één punt na. Volgens Reinier Geerligs, voorzitter van Klassiek Liberaal, heeft de VVD verkeerd onderhandeld. De Spreidingswet blijft bestaan, terwijl vermindering van de asielinstroom afhankelijk is van de vraag of er in de Eerste Kamer een meerderheid bestaat voor de strengere asielwetgeving. De VVD had erop moeten aandringen dat ook D66- en CDA-senatoren vóór gaan stemmen, of dat er een Plan B is voor als dit niet gebeurt.

VVD'ers van de 'Wiegel en Bolkestein'-vleugel vonden dat premier Rutte van 2012 tot 2021 niet leverde op aloude VVD-standpunten. Vicepremier Yeşilgöz en fractievoorzitter Ruben Brekelmans moeten dit nu wel doen, bijvoorbeeld op asiel en Box 3. Geerligs: 'Dilan Yeşilgöz moet een rechts-liberaal profiel vormgeven in een links kabinet.'

Bij de VVD is de fractievoorzitter in de Tweede Kamer doorgaans partijleider. Alleen Hans Wiegel werd na vier jaar ministerschap (Van Agt/Wiegel, 1977-1981) opnieuw lijsttrekker. In het nieuwe kabinet werd Yeşilgöz minister van Defensie. Betekent dit dat fractieleider Brekelmans haar opvolger wordt?

Niemand binnen de VVD ziet dat zo. Voor allebei geldt dat ze net een nieuwe functie hebben gekregen en zich daarin eerst moeten bewijzen. Volgens Bakir Lashkari, die zichzelf tot het midden rekent, heeft de VVD alleen maar een nieuwe fractievoorzitter. Over het VVD-leiderschap zal het congres beslissen.

Vanwege gemeentelijke coalitieonderhandelingen willen weinig bronnen bij naam genoemd worden. Zowel links als rechts zijn er enkelingen die verwachten dat

Yeşilgöz niet opnieuw aantreedt. Voor progressieve VVD'ers reden te meer om geen oude koeien uit de sloot te halen.

Brekelmans het vaakst genoemd

Als zij wél partijleider wil blijven, maakte Yeşilgöz het zich moeilijker door een ministerpost te aanvaarden waarvoor zij veel in het buitenland zal verblijven. Brekelmans bewees zich als bestuurder op een ministerie dat aansloot op zijn kennis van buitenland en defensie, maar kan hij zich binnenlandse thema's eigen maken?

Yeşilgöz is iemand waar je voor of tegen bent. Vincent Karremans ligt goed bij rechtse VVD'ers, maar heeft nog weinig landelijke ervaring. Eelco Heinen wordt gezien als iemand die liever vakminister blijft dan partijleider wordt. Vanwege zijn rustige uitstraling wordt Brekelmans nog het vaakst genoemd als eventuele lijsttrekker. Maar het kabinet zit nog maar een maand, er kan nog veel gebeuren.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*